

[Ebba Strange.]

går ud på en normalisering af de åndssvages forhold, ved at foreslå, at der skabes lov-hjemmel for, at undervisningen af de ånds-svage overføres til den forvaltningsgren, hvor den rettelig hører hjemme, det gælder både den egentlige undervisning og fritids-undervisningen.

Jeg kan sige en passant i denne forbindelse, at socialstyrelsen, som hidtil har været åndssvageforsorgens myndighed også på undervisningsområdet, aldrig har taget stilling til læseplaner og den slags ting, men i og for sig har ladet undervisningen inden for åndssvageområdet varetage sådan, som det nu kunne passe rundt omkring på institutionerne. Jeg synes det er en udpræget fejl, at man ikke har taget alvorlig stilling til, hvilke læseplaner der skulle lægges til grund for undervisningen.

Med hensyn til de åndssvages boligforhold er der blevet sagt så meget i denne debat, at det lyder, som om vi alle sammen er enige om, at vi ikke skal bygge flere store central-institutioner, men i stedet prøve at forbedre dem, vi har, at vi i stedet skal satse på mindre boligenheder, at vi skal prøve at få disse mindre boligenheder til at ligge rundt omkring i boligområderne, hvor der bor andre mennesker, men at der selvfølgelig i kollektivboliger skal være adgang til den hjælp, der er nødvendig, at man intensiverer støtten til de hjem, der har mulighed for at beholde de åndssvage børn hjemme — jeg skal ikke gå nærmere ind på det, det gjorde fru Birgit Fjelde udmærket rede for — at man på de institutioner, der fortsat eksisterer, lægger stor vægt på at træne beboerne i alle de mange daglige gøremål, der findes på institutionen, sådan at de, så langt det overhovedet er muligt, bliver i stand til at klare sig selv. Det er ligesom bagdelen ved institutionsanbringelsen, at personalet i nogle tilfælde vil være lidt for tilbøjeligt til at hjælpe disse mennesker med at gøre tingene, fordi personalet kan gøre det hurtigere og mere effektivt, men derved svigter man de åndssvage i deres oplæring.

Vi ønsker også at nå frem til, at bistand ydes ad de samme kanaler og efter de samme regler, som gælder for andre borgere. Det var fru Eva Gredal også inde på med hensyn til tilkendelse af invalidepension.

Endelig vil jeg gerne nævne noget, som

jeg ikke har hørt i debatten før, og det er, at jeg tror, det er meget, meget, meget vigtigt, også når vi tager de aktuelle spareforanstaltninger i betragtning, som har været drøftet i dag, og som måske har været medvirkende til, at vi har rejst debatten, at vi får skabt meget større reel indflydelse ude omkring på institutionerne, på institutionernes ledelse, for beboerne selv og deres forældre. Jeg tror, vi kunne have sparet meget avissskriveri og megen utilfredshed omkring den situation, vi lige har stået i her i efteråret, hvis tingene var blevet lagt op fra socialstyrelsens side til beboere, forældre og personale ude omkring med en besked, der kunne lyde noget i denne retning: I har brugt for mange penge, I må prøve at skære ned. Kan I ikke finde ud af, hvor vi bedst kan skære ned? I stedet for som et diktat at få, at nu må man ikke ansætte vikarer, nu må man ikke holde ferie, nu må man ikke tage på kurser. Det skaber surhed, det skaber utilfredshed. Jeg ved godt, at der stod, det skulle drøftes med de lokalt vejledende råd, men jeg ved også eksempler på, at det først blev drøftet med de lokalt vejledende råd, da det var et fait accompli, som der ikke var noget at gøre ved.

Jeg tror, det er et af de steder, hvor vi skal sætte ind med en virkelig demokratisering, give større kompetence til de lokalt vejledende råd, få draget flere forældre ind i beslutningsprocesserne, få draget de åndssvage selv ind i beslutningsprocesserne, for så vidt som de er i stand til det. Jeg ved godt, at det er begrænset. Derved vil man kunne skabe nogle budgetter, der er mere reelle, sådan at man ikke får påduttet, at nu skal man købe tæpper for nogle penge, når man har meget mere brug for at få noget helt, helt andet end de tæpper, der tilfældigvis står på det budget.

Endvidere bør der skabes meget bedre muligheder for aflastningsophold på mindre institutioner for hjemmeboende åndssvage, når forældrene eller børnene trænger til det. Det er et af de steder, hvor vi virkelig kan spare interne institutionspladser, hvis forældre ved, at når de trænger til at få et lille pusterum, er der et sted, hvor deres barn kan være i kortere eller længere tid.

Målet må være så få anbragte på de store institutioner som muligt. Vi ved, at institutionsanbringelse i sig selv er handicappende,